

Israel vandt sin lynkrig, men 4 måneder efter er sandheden

FREDEN ER FJERN

Forsvarsminister Moshe Dayan drøfter under uhojtidelige former genopbygningen af den vestjordaniske by Kalkilia med dens arabiske borgmester. Byen blev stærkt ødelagt under lynkrigen. Den ligger lige over for det sted, hvor Israel er smallest, og var hovedsæde for palæstinensiske sabotagegrupper, der sendtes ind i Israel

■ Knap fire måneder efter, at 6-dageskrigen i Mellemøsten afsluttes af våbenhvile, er freden så langt borte som nogensinde. Begge parter har tilsyneladende låst sig fast i gensidigt absolut uantagelige krav – og både jøder og arabere hævder, at tiden arbejder netop for dem.

Israel erklærer, at der kun kan blive tale om at give okkuperet territorium tilbage efter direkte fredsforhandlinger med araberne på den anden side af forhandlingsbordet. – Det betyder bl.a., at Israels deltagelse i den netop indledte 22. FN-generalforsamling i høj grad vil have til formål at modsætte sig nogen form for løsning via FN, herunder også generalsekretær U Thants ønske om at få udpeget en særlig FN-udsending til Mellemøsten. Den pågældende ville i Jerusalems øjne kun blive et skærmbræt for araberne, der har modsat sig direkte forhandlinger med israelerne – bl.a. fordi dette ville blive udlagt som en faktisk anerkendelse af den jødiske stat.

For danskere, der er vant til at betragte FN som storpolitisk brandvæsen med pligt til så vidt muligt alarmudrykning i krisetilfælde, kan det demokratiske (og for tredje gang i knapt 20 år militært sejr) Israels holdning forekomme uforståeligt, måske endog med et skær netop af sejrherrens arrogance.

Baggrunden er indtilfældig nok så enkel og med realistisk opfattelse af mellemøstlig psykik. Israel ønsker, at de arabiske nabolandes ledere kommer til at stå inde for en eventuel fredsafslutning, der skal omfatte en af araberne anerkendt ophævelse af den krigstilstand, som arabiske ledere har holdt ved lige i mere end

19 år. Anerkendelsen af staten Israels faktiske eksistens er en nødvendig forudsætning.

Her møder man et klart nej fra de mest rabiate araberledere – og det er dem, der giver tonen an.

Rystet diktator

Ægyptens præsident Nasser er – i alt fald officielt – enig i dette synspunkt, men gjorde sig i øvrigt på det arabiske topmøde i Sudans hovedstad Khartoum for nylig til talsmand for en mere moderat kurs, utvivlsomt under påvirkning af krigens efterdønninger i Ægypten, hvor man endnu diskuterer, hvordan det kunne ske, at Israel løb den ægyptiske militærmaskine over ende på få døgn, besatte et område tre gange så stort som Israel selv med en befolkning på henimod halvdelen million arabere, ødelagde eller erobrede militærmateriel til en værdi af godt 13 milliarder kroner (hvoraf Ægypten endnu skylder Sovjetunionen for det meste) og forårsagede mindst 15.000 arabiske soldaters død.

Selv om præsident Nasser har bevaret megen popularitet blandt masserne, er der ingen tvivl om, at hans position er rystet. Det gælder ud ad til, hvor først og fremmest Algeriets Boumedienne synes mere end parat til at overtage posten som araberne fører. Og det gælder ind ad til blandt de toneangivende i Ægypten. Meget af det magiske omkring personen Nasser er forsvundet, og mulighederne for en ændring i magtstrukturen, evnetuelt med Nasser som en slags symbolsk overhoved, drøftes åbent i forskellige kredse, rapporterede en britisk Cairo-korrespondent forleden. Hverken

i hæren, politiet eller sikkerhedstjenesten er man kommet sig helt efter det lammende slag i juni.

Mere end 1000, fortrinsvis ældre, officerer i hær og luftvåben er blevet afskediget, mange af dem arresteret, anklaget for uduelighed og fejhed under lynkrigen.

Nassers selvstændighed og prestige styrkes heller ikke af, at flere hundrede sovjetiske militære rådgivere og teknikere rundt om i Ægypten er i gang med i alt fald nogen genopbygning af de ægyptiske militærstyrker – og at disse sovjetiske eksperter i deres rapporter til Moskva skal have været særdeles kritiske med hensyn til mulighederne for at kunne løse opgaven.

Nasser-spil via USA og England

I øjeblikket søger præsident Nasser at spille sin storpolitiske poker via USA og Storbritannien – de lande, han indtil for nylig ved enhver lejlighed beskyldte for at have hjulpet Israel militært under juni-krigen.

Nassers strategi går ud på at forbedre forholdet til de to vestmagter og at fremhæve sit ønske om en kriseløsning for der i gennem at formå USA og Storbritannien til at lægge pres på Israel for at få det til at romme besat område.

Blandt de kort, Nasser hidtil har spillet ud, er godkendelse af, at de arabiske olielande genoptager eksporten til Vesteuropa, neddæmpning af den ægyptiske presse og radios propaganda-torden mod USA-England og tilladelse til genåbning

af det amerikanske universitet i Cairo.

Mellem de kort, Nasser stadig har på hånden, er eventuel genåbning af Suez-kanalen, der i øjeblikket koster Ægypten 40 millioner kr. om ugen i mistet udenlandsk valuta. – Nasser har som bekendt erklæret, at kanalen vil blive holdt lukket, så længe israelerne ikke har rømmet Sinai. Og Israels styrker vil næppe blive trukket tilbage, for israelske skibe har fået retten til at besøge kanalen sikret gennem en fredsafslutning.

Bag kulisserne

Mens parterne således tilsyneladende står urokkeligt over for hinanden, foregår der sonderinger bag kulisserne. I amerikanske udenrigsministerielle kredse bekræftes det således, at araberne gennem forskellige tredjeparter (hvis identitet ikke afsløres) har søgt at få at vide, på hvilke punkter Israel er villig til at handle. Ifølge den amerikanske kilde skal israelerne have været ret henholdende i deres svar, idet de ønsker, at araberne skal spille ud først!

Det må indrømmes, at Israel har fat i den lange ende – de okkuperede områder. Den sikkerhedsmæssige betydning af denne position opvejer i høj grad de store befolkningsproblemer. Israel har overtaget, og som årligt vil koste landet flere hundrede millioner kroner.

Israel venter på et arabisk udspil og indretter sig i mellemtiden på, at situationen, som den er i øjeblikket, kan vare længe.

Den israelske forsvarsminister Moshe Dayan svarede forleden på spørgsmålet om, hvorledes billedet

Parterne står urokkeligt over for hinanden med gensidigt uantagelige krav – Alligevel sker der noget i Mellemøstenkrisen

NASSER SPILLER STORPOLITISK POKER

HEMMELIG ARABISK SONDERING VIA TREDJE LAND AF ISRAELERNES KRAV

ISRAELSKES ANSTRENGELSER FOR AT FORPURRE FN-UDSENDING TIL MELLEMØSTEN

Af OLE SMITH

efter hans mening ville se ud om 10 år, at Jordans eksistens da ville være et større problem end Israels.

– Det vil derfor blive nødvendigt for Jordan at have et nært samarbejde med os. Det har store vand- og elektricitetsproblemer, og vi kan hjælpe med at løse dem.

Efter Dayans opfattelse vil Jordan igen få national suverænitet over Jordan-flodens vestbred, men floden vil for fremtiden være den militære grænse. Vestbredden ville blive demilitariseret med undtagelse af to-tre mindre israelske poster.

I Jerusalem ville alle de religiøse steder få eksterritoriale rettigheder, og fra de muhammedanske moskeer ville det jordanske flag vaje. Noget større antal flygtninge ville Israel ikke tage tilbage.

Dette var Dayans profeti. Ud af den fik man endnu en bekræftelse på, at Israel ikke agter at give den tidligere jordanske del af Jerusalem fra sig. Eller måske burde man sige arabiske dele, eftersom den først kom til Jordan, da den erobredes under aktionen mod den nyfødte israelske stat i 1948.

Permanent krise

Krisen i Mellemøsten synes permanent, og næppe nogen tror, der at finde en løsning, der kan accepteres af begge parter.

Skal der endelig tages et initiativ ude fra – ofte dækker initiativ som bekendt over en vis pression – burde det nok gå i retning af dels at overtale de arabiske ledere til at sætte sig til forhandlingsbordet med Israel og dels at stille Israel et sikkerhedsgaranti i udskift.

Men måske er tiden først moden, efter enkelte arabiske personskifter.